

Організація навчального процесу з урахуванням новітніх тенденцій

Світлана Нешко,

кандидат філологічних наук, доцент,

Леся Близнюк,

кандидат філологічних наук, доцент,

Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків

«Освіта, визнана світом!» — це незмінне гасло університету залізничного транспорту, що ставить нам високу планку при підготовці фахівців, які отримають дипломи одного із класичних вузів України. Перш за все, ми зважаємо на механізм самоорганізації студента, що є актуальним для освітян. Хоча Міністерство освіти і науки України вже визначило кількість годин для самостійного опанування предметів, для практиків-педагогів це питання залишається у площині дискусії. Механізм організації самостійного навчання для кожного є невичерпним простором організації самопідготовки студента, від списку літератури для додаткового вивчення до викладення матеріалу із помітками, питанням до самоконтролю, інтерактивними тестами та використанням Інтернет-платформ тощо. Для досягнення кінцевого результату і досконалого вивчення дисципліни необхідно об'єднати такі фактори: викладення навчального матеріалу педагогом, практичні аудиторні заняття та самостійна робота у вигляді опрацювання додаткових джерел, момент самоконтролю та кінцевий аудиторний тест (залік чи іспит, залежно від навчального плану).

Як здолати прірву між необхідністю навчатися і бажанням навчатися? Це питання не раз виникає в кожного педагога. Інколи навіть закрадається думка:

а чи не ми є причиною втрати мотивації й запалу до предмету, який викладаємо? Однозначної відповіді немає. Ми, спираючись на досвід своїх викладачів, прагнемо передати свої знання студентам. Класичне навчання звичайно ж є пріоритетним для більшості навчальних закладів, і ми дотримуємось такої ж думки, але й не враховувати сучасні тенденції та нехтувати новітніми технологіями — це дорога, яка приведе нас не тільки до погіршення освітнього процесу, а й до повної втрати студента.

Тож кожного разу на першому занятті виникає запитання: як знання мого предмету допоможе нашим студентам реалізувати себе в житті? Можливо, хтось скаже, що це надто глобальний підхід, але він помиляється. Насамперед, ми не можемо примусити вчитися того, хто не зацікавлений у предметі. Тому вихід є одним: прийняти умови студента, а вони не такі вже й погані для нас! Ми прагнемо навчити наших студентів бути не тільки користувачами інноваційних засобів навчання, а й грамотно поєднати їх із класичними методами, що в майбутньому зробить із них конкурентоспроможних фахівців. Сучасні діти готові вчитися за межами аудиторії. Тому використання новітніх технологій, таких, як система Moodle або Google class дає можливість продовжити саме заняття, зробити його інтерактивним, навіть без

застосування університетських ресурсів: комп'ютерних класів, лабораторій тощо. У зручний час, в зручному місці, а головне: у зручному темпі студент може навчатися. Тому сьогодні ми можемо сказати, що навчальну платформу Google class готові використовувати сто відсотків наших слухачів. Постає питання контролю. Ми звикли спочатку давати матеріал в аудиторії, а потім його перевіряти. Не всі предмети можна вивчати за такою моделлю. Наприклад, аналітичне читання передбачає ознайомлення із твором наперед. Тому доводиться визначати дату здачі завдання і чекати на студентські роботи.

Зупинимося щодо питання самих завдань. Google class дозволяє виставити повний текст твору з вашими коментарями, аудіо- та відеоматеріали, ну і звичайно, ваші тести та завдання. Таким чином, ми вийшли за рамки підручників і методичних вказівок, доповнивши навчальний процес інтерактивом та розширивши навчальний простір. Як бачимо, поєднання класичного та інноваційного методів тільки покращило й розширило межі викладання предмету.

Апробація таких курсів пройшла успішно. Другий рік поспіль слухачі та викладачі користуються платформою Google class. Створено шість навчальних курсів різної складності й з достатнім

методичним наповненням. Це дало змогу викладачам адаптувати навчальний план до індивідуальних потреб студента. За бажанням, можна обрати рівень складності та кількість часу, яку слухач готовий виділити на даний предмет. Навіть ті студенти, які з певних причин не мають комп'ютерів чи смартфонів, можуть скористатися нетбуками в університетській медіатеці. Наша адаптація до реалій призвела до підвищення мотивації самого студента. Тепер дошка, крейда і книга перестали бути незмінним знаряддям викладача.

Зрозуміло, ми ні в якому разі не хочемо недооцінювати книгу в освітньому процесі. Її неоціненний багатовіковий внесок і таїнство передачі знань від покоління до покоління залишається безсумнівним. Але все ж повернемося до книги в аудиторії. Чи завжди це зручно? Чи достатньо однієї книги на парті? І, врешті-решт, чи готовий студент носити книги із собою на заняття? Практика показує, що ні. Аналіз підходів до викладання іноземних мов довів, що на практичних заняттях викладач використовує дві-три книги одночасно, а ще й бажано мати у своєму доступі словник.

Щоб саме заняття було цікавим і динамічним, потрібен багатий візуальний ряд, відео- та аудіосупровід. Як вирішити

цю проблему? Вихід було знайдено, і наші аудиторії оснастили смарт-технологіями. Смарт-телевізори у разі підняли рівень занять. Текст, таблиці, картинки — все виводиться на екран одним «кліком». Практичні заняття розробляються у Power Point і слайд за слайдом виводяться на екран. Таким чином, не втрачається зоровий контакт із студентом і не потрібно витрачати час на написання

прикладів і витирання дошки. Відео- та аудіофрагменти супроводжуються (за потреби) субтитрами, що покращує сприйняття інформації. Таким чином, викладач має змогу передати більший об'єм інформації, а студент не втомлюється від монотонності заняття. Студент нового покоління — це людина, яка не здатна тримати концентрацію уваги протягом довгого часу. Неймовірна кількість гаджетів, яка ще з дитинства використовувалась для навчання, привела до того, що працювати з книгою, зошитом і ручкою наш студент не адаптований. Тому вихід полягає у поєднанні класики та інтерактиву.

Ще одним важливим кроком в освітньому процесі є виховна робота із студентами. Минули часи, коли було легко зібрати повний зал слухачів на концерт чи організувати гурток, який об'єднав би студентів за спільними інтересами. Ректорат підійшов до вирішення цього питання досить нестандартно. Було створено аудиторію, яка відрізняється від тих, до яких звикли студенти. Спрацював механізм самоорганізації студентської спільноти. Першими активісти вийшли із пропозицією створити клуб інтелектуальних ігор, де основними мовами спілкування були б англійська та українська. Тож, тепер за допомогою викладачів-ентузіастів кафедри іноземних мов та міжнародного центру проводяться регулярні різні виховні заходи.

Такий досвід привернув увагу і вчителів Харківського району, які звернулись із проханням проведення школи-семінару в рамках щорічного англомовного форуму: «Освіта, що долає кордони». Співпраця вчителя і викладача вишу дає неодмінно позитивний результат, адже ми не тільки обмінюємося досвідом, а й виробляємо спільну стратегію підготовки студента — майбутнього лідера і досвідченого фахівця.

А тепер повернемося до питання, яке порушувалось раніше: як наші студенти

зможуть реалізувати себе в житті? Безперечно, коли перед ними стоїть викладач, який усе заняття дивиться їм у вічі, спілкується з ними за допомогою зрозумілих їм технологій, слугує досить важливою мотивацією для саморозвитку та самоосвіти. Так вже сталося, що викладач — це професія і покликання водночас, а наше натхнення — студент, який неодмінно повинен стати кращим за нас. Тоді й ми будемо спокійні за подальшу долю наших випускників.

Проаналізувавши все сказане, можна зробити висновок, що не існує універсального способу організації навчального процесу. Він, як і навчальний план, завжди буде змінюватися із кожним новим поколінням. Викладач, який прагне завоювати авторитет серед студентів і передати свої знання, навчити любити свій предмет і викликати до нього інтерес, повинен пристосовуватись до новітніх тенденцій, опановувати новітні технології. На думку спадають рядки однієї із найбільш цитованих в світі книг Льюїса Керолла «Аліса у країні чудес»: «Якщо ти хочеш залишитись на місці, біжи швидко, а якщо хочеш просунутись вперед, — біжи вдвічі швидше» [1]. Ми — вищий навчальний заклад, який не стоїть на місці, а розвивається так само динамічно, як диктує нам сьогоднішня, тому відкриття нової освітньої програми «Переклад та англійська мова і література» за спеціальністю 035 — Філологія у класичному залізничному виші стало серйозним викликом, і ми впорались!

Література

1. *Lewis Carroll. The annotated Alice's adventures in wonderland. Bramhall House. 352 p.*

21.05.2019